

6 Ζημιθέντες: επιβεβαιώνει τον θεό Απόλλωνα. Το επιβεβαιώνει προέρχεται από τη Ζημιθένη, πόλη της Τροίας.
7 Δευκώλενος > λευκός και ωλένη = το κάτω μέρος του βραχίονα: αυτός που έχει άσπρα χέρια, ο ωρτός
8 Φοίβος: είναι προσωνύμιο για τον θεό Απόλλωνα που ήταν και ο θεός του φωτός. Φοίβος < φάω = φωτίζω

85 <<< Φάρπος, φανέρωσε άφοβα τον θείο Χρησμό σου που κατέχεις.
Ο Αχιλλεύς τότε, στον δρόμο ασυναγώνιστος, μίλησε κι είπε:

κρυμμένο μέσα του. Λογάριασε λοιπόν κι εσύ αν θα με σώσεις. <<<
Φυλάει τον θυμό του, ώσπου να πάρει εκδίκηση, καλά
Γιατί ακόμη κι αν την ίδια μέρα καταπνεί τον χόλο του,
ο βασιλιάς βγαίνει ανώτερος, όταν θυμώσει με κατώτερό του.

80 πρωτεύει η δύναμή του κι οι Αχαιοί τον υπακούν. Το ζέροντε,
γιατί φοβάμαι πως κάποιον θα εξοργίσω, που σ' όλους τους Αργίτες
πως είσαι πρόθυμος να μου σταθείς με λόγια κι έργα,
Λοιπόν, εγώ θα ομολογήσω, αλλά κι εσύ σκέψου καλά, ορκίσαι
τον χόλο του Απόλλωνα, του εκηβόλου άνακτα.

75 <<< Ο Αχιλλεύς, φίλησε του Δία, προστάζει να εξηγησω
Τώρα κάλοπρόαίρετος πήρε τον λόγο και τους μίλησε:
Εξηγήσε ποτε και πως των Αχαιών τα πλοία στην Τροία θα φτάσουν.

εξ. αναμνηστική βιβλίου 62. 10-13 (62)

70 <<< Ο Κάλχας, άριστος μάντης, που αναγνώριζε
Είπε και κάθισε. οπότε ανασηκώθηκε ο γιος του Θεστορα,
και τότε μας καταδέχεται, διώζει αυτόν τον χαλασμό. <<<

* κριση = ποσοτική αναμνηστική
65

μεγάλη, μήπως πεθύμησε κνία από πρόβατα κι άψογα γίδια,
μήπως μας μεμφεται ο Απόλλων για τάζιμο ανεκλήρωτο η για θυσία
που θα μπορούσε να μας πει γιατί χολώθηκε ο Φοίβος⁸ τόσο.
έστω κι ανεπιρόπλο, αφού και το όνειρο ο Δίας το στέλνει,
όχι ποτέ κριση

* χολώθηκε = θυμώθηκε

60 <<< Άρπειδη, μας βάλεπω τώρα να γυρίζουμε πίσω η' άδεια τα χέρια,
αφού λοιμός και πόλεμος τους Αχαιούς δαμάζουν.
αν βέβαια αποφύγουμε τον θάνατο,

εξ. αναμνηστική 62. 63-64 (62) 23 βιβλίου

9 <<< Ο Αχιλλεύς μίλησε, ασυναγώνιστος στο τρέξιμο: (το γρήγορο)
Κι όταν εκείνοι συναθροίστηκαν και βρέθηκαν όλοι μαζί, στήθος
για τους Δαναούς, όπως τους έβλεπε να πέφτουν σωρηδόν νεκροί.

εξ. αναμνηστική 55 56 (62) 23 βιβλίου

Αχαιεύς ο ευγενής τον έρωτα, η δέκατη ευγενής ο Αχιλλεύς -
Αχαιεύς ο ευγενής τον έρωτα, η δέκατη ευγενής ο Αχιλλεύς -
Αχαιεύς ο ευγενής τον έρωτα, η δέκατη ευγενής ο Αχιλλεύς -

9 Εκκατόμβη: θυσία εκατό βοδίων (ή και δαλάν ζώων) Ο Αγαμέμνωνας αναφέρειται στις προφητείες του μάτη στην Αυλίδα, πριν ξεκινήσει η εκστρατεία, όταν προφήτευσε ότι πρέπει να θυσιαστεί η κόρη του Ιφιγένεια.

γιατί, μα τον Απόλλωνα, του Δία τον γιο, που, Κάλαχτα εσύ,

με τη δική του φώτισση στους Δαναούς ομολόγεις βέτους Χρημούς,

κανείς, όσο εγώ πατώ στη γη και βάπτουν φως τα μάτια μου,

δεν θα το λήμψει ν' απλώσει χέρι πάνω σου, κανένας λένε Δαναός

εδώ στα κοίλα παλαιοά, μήτε κι αν πεις τον Αγαμέμνονα,

που πρώτος κι άριστος των Αχαιών παίνεται πως είναι.

Όποτε πήρε θάρρος κι ομολόγησε ο μάτηρ Κάλαχας άψυλος:

«Όχι, δεν μέμφεται ο θεός μήτε για κάποιο τάμα μήτε για εκκατόμβη.»

Η αποκάλυψη της αιτίας του λουμού

90

τον λαιτούργου του σκέφτεται, που τον ατίμησε ο Αιρείδης,

που δεν λυτέρωσε την κόρη του, δεν αποδέχτηκε τα άντρα

γι' αυτόν τον λόγο ο Εκρηβόλος φέρνει συμφορές, θα δώσει κι άλλες,

Δεν πρόκειται τον χαλασμό αυτόν των Δαναών να σταματήσει,

πρωτού να παραδώσουμε την όμορφη του κόρη στον πατέρα της,

χωρίς καμιάν εξαγορά, με δίχως άντρα, αν δεν,

πηγαίνοντας στη Χρυσά, προσφέρουμε εκκατόμβη. τότε

μπορεί ν' αλλάξει γνώμη, αν τον εξευμενίσουμε.»

Είπε και κάθισε όπως πάνω πετάχτηκε ο γιος του Ατρέα,

γενιά σπουδαία, εξουσία μεγάλη, ζέφρενος, με μάτρα

από το μένος σωθικά, τα μάτια φλογισμένα, πετώντας στίβες.

Πρώτα στον Κάλαχα γύρισε, μιλώντας μ' άγριο βάλημα:

«Μάτηρ κακών, ποτέ σου δεν ξεστόμισες λόγο καλό για μένα,

Χαίρεται πάντοτε το μέσα σου με κακοσημάντους Χρημούς,

κάτι το ευχάριστο ποτέ δεν είπες, μήτε κι έκανες.»

Η αντίδραση του Αγαμέμνονα

1ος αδελφός ΑΓΑΜΕΜΝΟΝ

105

Ετσι και τώρα μαντείες αγορεύεις στους Δαναούς μπροστά,

πως τάχα μου τα πάθη τους γι' αυτό τα στέλνει ο Απόλλων,

από δικό μου δόλεν φταιζήμιο, γιατί δεν δέχθηκα να αποδέχτώ άντρα

πολύτιμα, ελευθερώνοντας την κόρη από τη Χρυσά. Αυτήν όμως εγώ

τη βέλω παλάι μου, μέσα στο στίτι μου, την προτιμώ

κι από την Κλυταίμνηστρα ακόμη, τη νόμιμη γυναίκα μου,

αφού δεν βάπτω να της υπολείμεται στην όψη και στο ανάστημά,

115

¹³ Αίας: ήταν μυθικός βασιλιάς της Σαλαμίνος. Έλαβε μέρος στον Τρωικό πόλεμο οδηγώντας οδύνητα πλοία μαζί με τον ¹⁴ Ιδομενέα: ήταν μυθικός βασιλιάς της Κρήτης και στον Τρωικό πόλεμο οδήγησε οδύνητα πλοία μαζί με τον Μηνόδη.

145 ο Αίας,¹³ ο Ιδομενέας,¹⁴ ο θείος Οδυσσεύς, και κυβερνήτης να ορίσει επιτηρητές, ως πούμπε ν' αποθεσούμε, μέσα να βάλουμε και την πανώρια Χρυσήδα, και κωπηλάτες να διαλέξουμε επί τούτου, μίαν εκατόμηνη μάχη να σύρουμε καρδίη στη θεία θάλασσα, Όπως αυτά τα ζαναλίμπε, δεν βιάζομαστε. Ελάτε τώρα, σίγουρα θα χολοσκάσει τότε.

140 του Αίαντα, του Οδυσσέα, κι όποιος με δει μπροστά του, δεν μου δώσουν, μόνος μου εγώ θα πάω να πάρω το δικό σου γέρας, διαλέγοντας κάτι που να μ' αρέσει και ν' αξίζει, αν όμως ν' αποδώσω, λοιπόν, αν οι μεγάθυμοι Αχαιοί μου δώσουν άλλο μερτικό, κι εγώ να μείνω στερημένος, γι' αυτό προτείνεις την κόρη δεν θα με πείσεις. Θέλεις αλήθεια να κρατάς εσύ το μερτικό σου, μην πάς να μου τη φέρεις, δεν πρόκειται να σου περάσει,

135 Όσο γενναίος, όσο κι αν είσαι ωραίος, Αχιλλέα, Αντιμίλητας ο Αγαμέμνων, δήλωσε με το κύρος του: δώσει ο Δίας κάποτε να πορθήσουμε την τειχιόμηνη Τροία. >>>

¹² Τέρας: τιμητικό βραβείο, αριστείο που έπαιρναν οι αρχηγοί από τη θεία, πριν αυτή μοιραστεί σε όλους. >>> Η στιχαριθμία σε ακύλες παραμένει στη στιχαριθμία του αρχαίου κειμένου, όπως προκύπτει από την έκδοση του στη σειρά της Οξφόρδης.

125 Δεν βάλπω άλλα λάφυρα εδώ, πολλά κι αμοίραστα. Όσα από κουρσήμενες πόλεις λαφυραγήσαμε, μοιράστηκαν, και βέβαια δεν ταίριαζει να τα ζαναμαζέψει εδώ το σκέρη μας. Επείγει πρώτα από θεού την κόρη ν' αποδώσεις, και τότε οι Αχαιοί υποσχομάστε τριπλή και τετραπλή την αμοιβή σου, ανίσως

120 Όλοι το βάλνετε, το γέρας¹² που είχα πάλι περιπάτο. >>> Του αντιμίλησε, γοργός στο τρέξιμο, ο θείος Αχιλλέας: >>> Η λογομαχία Αγαμέμνονα-Αχιλλέα

120] Η Αλλά απαιτώ να μου ετοιμάσετε πάραυτα άλλο μερτικό, μη μείνω γιατί με νοιάζει πιο πολύ πως θα σωθεί ο στρατός, να μην αφανιστεί.

103 ΑΡΙΟΣ ΤΑΜΕΙΩΝΑ

102 ΑΡΙΟΣ ΙΜΑΕΑ

ΓΑΝΕΜΟΥΝ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΣΟΥ ΠΡΟΣΠΕΩ, ΝΑ ΜΕΙΝΕΙΣ ΓΙΑ ΧΑΤΙΡΙ ΜΟΥ.
1ος Κορινθ 12
«Φύγε, ο δρόμος ανοιχτός, αν σ' έπιασε ο πόθος της φυλής, εγώ πάντως

175 ← 173

Αντιμάνωτας, ηγεμόνας του στρατού **Αγαμέμνων**, είπε:

«Να μείνω εδώ, για να μαζεύω δικά σου πλοῦτη κι αγαθά.»

[170] στην πατρίδα με τα κοίλα πλοῖα μου. Όχι, δεν το ανέχομαι αψηφιστός
Μια τώρα φεύγω για τη θλία. Χλίεις φορές καλύτερα να φτάσω
γυρίζω στο καράβι μου, από τον κήματο της μάχης εξουθενωμένος.

170 ← 168

κι εγώ κάτι μικρό, όμως καλόδεχτο, κρατώντας,
της μορφασίας η ώρα, σ' εμένα πέφτει ηερτικό πολύ ακριβότερο,
πολέμου τα χέρια τα δικά μου το σηκώνουν. Όταν ωστόσο φτάει
με πολλές ψυχές. Κι όμως το πιο μεγάλο βάρος του πολυτάραχου
που οι Δαναοί πατούνε στην Τρώα κάποιιο κάστρο

165 ← 164

Έτσι κι αλλιώς εγώ ποτέ δεν έχω ηερτικό ίσο μ' εμένα, κάθε φορά
που τόσο μόχθησα να το κερδίω - οι Αχαιοί μου το 'δωσαν.

[160] ← 161

Όπως εσύ τίποτα δεν υπολογίζεις, τίποτα δεν σε σταματά,

22
15ος Κορινθ 12
«... ηερτικό ίσο μ' εμένα, κάθε φορά που τόσο μόχθησα να το κερδίω - οι Αχαιοί μου το 'δωσαν.»

160 ← 159

από τους Τρώες γυρεύοντας εκδίκηση.
το χатиρι σηκώσαμε του Μενελάου το χρέος, σκύλα,
Αλλά για σένα, **κάθαρμα**, πήραμε το κατόπιν σου, για το δικό σου

155

βουνα ισκιωμένα, θάλασσα που ποτέ δεν ησυχάζει.
ρήμαξαν τα σπαρτά της, αφού, το ζέρονμε, μεσολαβούν
ούτε στη θλία¹⁵ - γόνημη γη που συντηρεί τον κόσμο -
μήτε τα βόδια μου άρπαξαν μήτε και τ' άλογά μου,
να πολεμήσω - σε τίποτε αυτοί δεν μ' έφταξαν.

[150]

Γιατί κι εγώ δεν ήλαθα εδώ για λόγου μου, τους Τρώες μαχητές
να πάρει μέρος σε πορεία δύσκολη, να πολεμήσει τον εχθρό με θάρρος;
πες μου. ποιος Αχαιός ανθόρητα θα υπακούει πια στον λόγο σου,

150 ← 150

1ος Κορινθ 12
«... τον κοίταξε **μάνωτας**, ασυναγώνιστος στο τρέξιμο.»
15ος Κορινθ 12
«Εστίμωτε απ' την κορφή ως τα νύχια, υπόδουλε στο ατομικό συμπέρον.»

16 Αγίολχος: σπερεδύτο εριθετο για τον Δία. Ο Διδώρος (5, 70) και ο Όμηρος (Β 157) παραδίδουν ότι ο Δίας πήρε την επωνυμία «αγίολχος», επειδή ανατράφηκε από την αλε(γρο) Αιτάθβεια σε σπηλαιο (άντρο) της Δικτης.

θέλησες με τα μάτια σου να δεις την ζήπια του Αρπειδη;

«Ποιος λόγος πάλι, κόρη του αγίολχου» Δία, σε φέρνει εδώ;

Κι όπως της μίλησε, τα λόγια του πέταξαν σαν πουλιά: « *ετα νερενα* »

205 [200] → 201 την Αθηνά Παλλάδα - τον πήρε η λάμψη των ματιών της φοβερή.

Ο Αχιλλέας κατάπληκτος, σπράκθηκε πίσω του, κι αμέσως αναγνώρισε

μόνο σ' εκείνον φανερή, άφρατη στους δάλους.

Στάθηκε πίσω του, απ' το ξανθό μάλλι τον Αχιλλέα τράβηξε,

που αγάπησε ίσα και τους δυο, δείχνοντας τη διπλή φρονιδα της.

196 → 200 προβάλλει εξ ουρανού, αποσταλήμην της λευκώλενης θεάς, της Ηρας,

έχοντας κιάλας ανασύρει απ' το θηκάρι το μεγάλο ζίφος, η Αθηνά

Κι όπως ή' αυτά πάλει ο νους του κι η καρδιά του,

Η παρτίβωση της Αθηνάς - Απορτοπή της Αιματοχυσίας

ή το μένος του να συγκρατήσει, βάζοντας φρένο στην οργή του;

τους άλλους να παραμείπει, να σφάζει τον Αρπειδη;

195 [190] → 191 τράβώντας από τον μηρό το κοφτερό σπαθί,

στήθος διχωνώμισε η καρδιά του, ταλαντεύτηκε:

Ακούγοντας αυτά, θόλωσε του Αχιλλέα ο νους. Μεγ στο δασυ του

μπροστά μου να φερθεί σαν ίσος κι όμοια»

πόσο ανώτερός σου είμαι, κι άλλος κανένας πια δεν θα τόλμησει

190 → 186 θα πάω ο ίδιος στη σκηνή σου να την πάρω, το γέρας σου, να μάθεις

την στέλνω πίσω, έτσι θα φέρω εδώ την όμορφή σου Βρισηίδα,

κι αυτήν εγώ με πλοιο δικό μου και δικούς μου εταίρους

όπως ο Απόλλωνας τη Χρυσήδα μου αφαιρεί, ο Φοίβος,

180] [180] μητέ φοβάμαι την οργή σου. Κι άκουσε τώρα αυτή την απειλή.

185 → 181 στους Μυρμιδόνες σου κάνε κουμάντο, εγώ δεν σ' έχω ανάγκη,

Τράβα λοιπόν στον τόπο σου με τα καρβία σου και τον στρατό σου,

αυτό είναι δωρεά θεού.

οι κόντρες, ο πόλεμος κι η μάχη, όπως κι αν είσαι αντρείος,

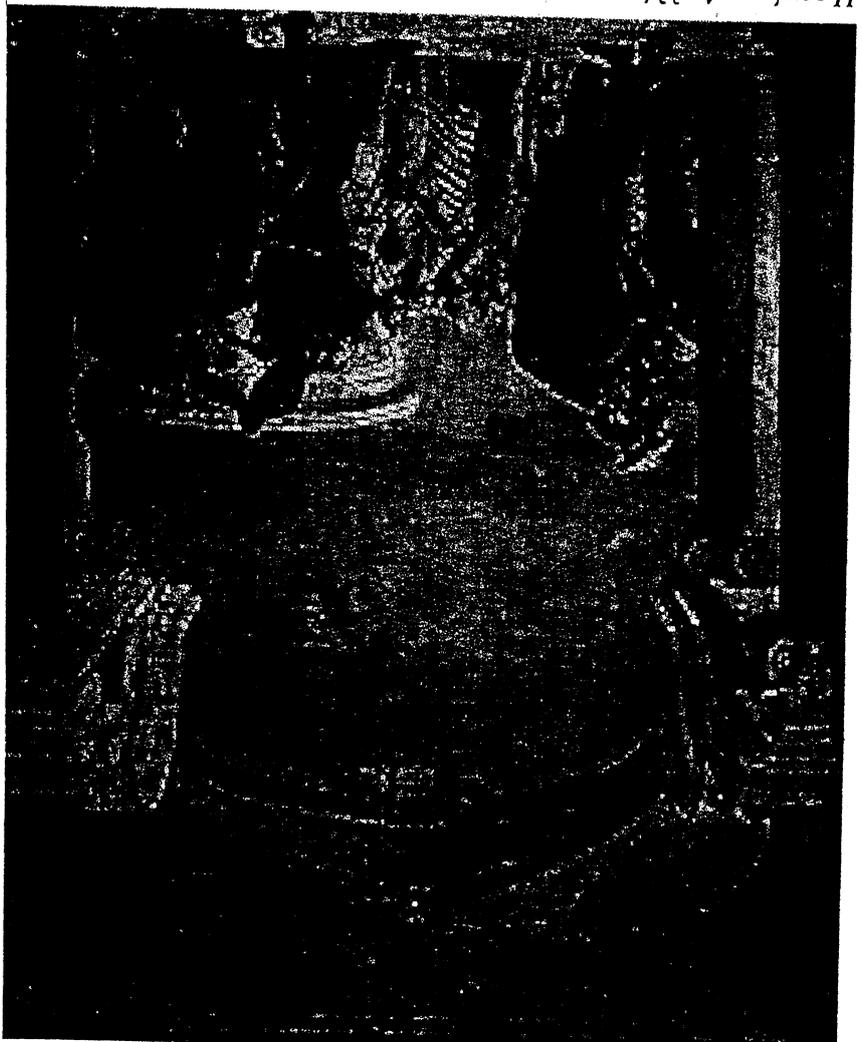
στος άλλους άξιους αρχηγούς, εσένα πάντα σε τράβουν

180 → 177 Έτσι κι άλλώς εσύ μου είσαι ο χειρότερος εχθρός ανάμεσα

πάνω απ' όλους, ο βαθύγλωστος.

1 παρχουν κι άλλοι πάλι μου να με τιμήσουν, ο Δίας

Η οργή του Αχιλλεύου
Τοιχογραφία. Giambattista Tiepolo, 1757
Βισσόντζα, Villa Valmarana

Κάτι θα πω, φαντάζομαι κιόλας να γίλει. μ' αυτά του

τα αλαζονικά καμήματα, τον βλέπω όπου να 'ναι να ξοφά. >>>

Ανταποκρίθηκε η **θεά Αθηνά**

τα μάτια λάμποντας: - ("γλυκύτης" / 49. σ. 207

>>> Εφτάσα για να κατενύκσω την οργή σου αφήνοντας τον ουρανό,

κι ελπίζω να σε πείσω. μ' έστειλε η λευκώλενη Ήρα -

έχει η θεά και για τους δυο την ίδια αγάπη και διπλή φροντίδα.

Λοιπόν: ως σταματήσει η διαμάχη εδώ, βάλε στη θήκη το σπαθί σου,

μπορείς με λόγια να τον βρῖσεις, όσα τραβά η ψυχή σου.

Εγώ στο μεταξύ θα πω τον λόγο μου, πες τον κι εσύ συνελασμένο.
θα φτάσει η ώρα τριδιπλά δώρα κι ακριβά στα πόδια σου να πέσουν
για την αλαζονεία αυτή. προς το παρόν κρατήσου,

>>> συνάκουσε τη συμβουλή μας

Ο **Αχιλλεύος**, γρήγορος στο τρέξιμο, πήρε τον λόγο και της είπε: ^(φτέρουδης)

220

← 219

215 [210]

← 211

210

← 206

Κυρία, επί. 83 επί. 21
→ 247

Χρησιγάτο το σκήπτρο του στο χέμα, κι ύστερα κάθισε.

Τελιώνοντας τον λόγο του, πείαζε του Πηλέα ο γιος

τον άριστο των Αχαιών.

από θυμό, γιατί καθόλου δεν λογάριασες

250 → 244

απ' τον αντροφόνο Έκτορα νεκροί, οπότε εσύ θα πνίγασαι

δεν θα μπορεις να τους συντρεξείς, όταν πολλοί θα πέφτουν

όλοι οι Αχαιοί, και τότε εσύ, παρ' όλο τον καημό σου,

θα φτάσει η ώρα κάποτε, τον Αχιλλέα να ποθήσουν

και να μου τον θυμάσαι.

245 → 240

όπως ο Δίας το όρισε - για σένα αυτός ο μέγας όρκος

στα χέρια τους το συγκρατούν, όσοι δικάζουν και το δικιο συντηρούν
από τη φλούδα και το φύλλωμά του, τώρα οι γιοι των Αχαιών

να πραινίσαι, γιατί ο χαλκός το γύμνωσε

κι αφότου στο βουνό αποκόπηκε, δεν πρόκειται ξανά

σ' αυτό το σκήπτρο, που φύλλα και κλαδιά δεν θα πετάξει,

Άκουσε όμως τώρα τον λόγο που θα πω, κι όρκο μεγέλο παίρνω: Ο όρκος του Αχιλλέα

αλλάως, γιε του Ατρεά, θα ταν αυτή η τελευταία σου βλάβη. * επί. 83 επί. 232

Εσύ, ο λαοφάγος βασιλιάς, γιατί σε τιποτένιους βασιλεύεις,

ν' αρπάζεις ξένο μερτικό, όποιου σου αντιμιλήσει αντρικεια.

235 → 231

Το χεις καλύτερο, κυκλοφορώντας στο μεγέλο ασκέρι των Αργείων,

αυτά τα τρέμεις σαν τον μαύρο χάρο.

μήτε να πάρεις μέρος σε καρτέρι μαζί με τους γενναίους Αχαιούς -

ποτέ δεν τόλμησες να βγεις στον πόλεμο με τον στρατό σου,

Μπρερη, με σκύλου μάτια και καρδιά ελαφίνας,

230 → 225

λόγια εκτοξύνοντας υβριστικά - κρατούσε ο θυμός του ακόμη:

Αμώς του Πηλέα ο γιος σπράφθηκε στον Ατρείδη,

του αιγίochου Δία, εκεί μαζί με τους υπόλοιπους θεούς.

που πήρε πάλι τον δρόμο για τον Όλυμπο, να πάει στα δώματα

σπρώχνει στη θήκη το μεγέλο ζίφος του, υπάκουος στην Αθηνά,

Είπε και κατεβάζοντας βαρύ το χέρι του στην αργυρή λαβή,

225 [220] → 220

όποιος ακούει τους θεούς, κι εκείνοι τον ακούν.

παρ' όλην την οργή που βράζει μέσα μου, γιατί αυτό είναι το καλύτερο.

Πρέπει, θεά, τη συμβουλή των δυο σάς να κρατήσω,